

69. Mesane Kateterizasyonu

Tanımlar

Mesane Kateterizasyonu: İdrarı boşaltmak amacıyla bir kateterin üretra içinden geçirilerek mesane içine yerleştirilmesi işlemidir.

Amaç

Kateter yardımıyla mesaneye girerek mesanede biriken idrarı dışarı almak.

Uygulama Basamakları

- ✓ Uygulayıcı kendisini tanıtır.
- ✓ Hastaya işlem hakkında bilgi verir, varsa sorularını cevaplandırır.
- ✓ Hastanın onayı alır.
- ✓ Uygulayıcı ellerini yıkayıp kuruladıktan sonra kendi can güvenliğini sağlamak ve hastayı hazırlamak amacıyla nonsteril eldiven giyer.
- ✓ Kateterizasyon işlemi eğer kapalı bir ortamda (hastane ortamında vb.) yapılıyorsa hasta yatağının etrafına mutlaka paravan çekilir. (Dış ortamda yapılıyorsa hastanın mahremiyetini korumak için uygun bir ortam sağlanmalıdır.)
- ✓ Hasta veya yaralının alt giysileri tamamen çıkarılarak genital bölge açılır.
- ✓ Kadınlarda dorsal rekümbent, erkeklerde supine pozisyonu verilir.
- ✓ Tek kullanımlık hasta altı bezi hasta veya yaralının kalçalarının altına yerleştirilir.
- ✓ Hasta veya yaralının perine temizliği yapılır. Silme işlemi antiseptik çözelti ile ıslatılmış gazlı bez ile yapılır. Silme hareketi en az üç kez yinelenir. Her silme işleminde ayrı bir gazlı bez kullanılır.
- ✓ Perine temizliği, kadınlarda perine ve labia majörlerin arası antiseptik çözelti ile ıslatılmış gazlı bez ile önden arkaya (yukarıdan aşağıya) doğru silinerek (silme işlemi en az üç kez yinelenmeli); erkeklerde ise üretral ağızdan başlayarak dairesel hareketlerle penis, ardından pubis bölgesi ve bacaklar tek seferde tamamen silinerek sağlanır.
- ✓ Steril eldiven giyilir.
- ✓ Enjektöre 10 cc steril distile su ya da serum fizyolojik çekilir.
- ✓ Düz bir zemine steril kompres açılır.
- ✓ Steril kompres üzerine steril kateter, steril böbrek küvet, steril gazlı bez tamponlar, steril kayganlaştırıcı jel tekniğine uygun açılarak hazır hale getirilir.
- ✓ İdrar torbası kateterin ucuna takılır.
- ✓ Steril böbrek küvet içine açılan gazlı bez tamponların üzerine yeterli miktarda antiseptik solüsyon dökülür ya da işlem sırasında antiseptik solüsyonun ikinci bir kişi tarafından verilmesi sağlanır.
- ✓ Kateterin uç kısmı steril vazelin veya jellenmiş gazlı bez ile silinir.
- ✓ Kadınlarda;
 - Baskın el ile kateterin ucu yönlendirilirken, diğer elin 1 ve 2. parmakları ile labia majörler aralanır.
 - Üretra ağzının yeri belirlenince, kateterin ucu üretradan içeriye yavaşça ilerletilir.

• Üretra içinde ilerlerken kateterin yönünün vücudun uzun eksenine paralel olmasına dikkat edilir. ✓ Erkeklerde; • Kullanılan el ile kateterin ucu yönlendirilirken, diğer el ile penis tutulup kateterin ucu üretradan içeriye yavaşça ilerletilir. • Üretra içinde ilerlerken kateterin yönünün penisin uzun eksenine paralel olmasına dikkat edilir. • Kateterin ucu perine düzeyine geldiğinde, hastanın penisi aşağı doğru indirilip vücudun uzun eksenine paralel biçime getirilir. • Kateter vücudun uzun eksenine paralel olarak, yukarı doğru ilerletilmeye devam edilir. ✓ Kateterin idrar akımı beklenen ucundan idrar çıkışı izlenir. ✓ İdrar akımı başladıktan sonra, kateter en az 4 cm daha ilerletilir. ✓ Enjektör ile balona giden yola gerekli miktarda serum fizyolojik verilir. ✓ Kateter geriye doğru yavaşça çekilerek, balonun mesane boynuna oturduğu hissedildikten sonra 1-2 cm itilir. ✓ İdrar torbası mesaneden daha aşağı yerleşecek biçimde askıya alınır. ✓ Örtü ve diğer malzemeler toplanılır. ✓ Tüm atıklar ve eldivenler güvenli biçimde ilgili atık kutularına atılır. ✓ Eller yıkanır.	
Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	
✓ Eldiven ve kullanılmış diğer atıklar kontamine atık kutusuna atılmalıdır. ✓ Eller yıkanmalıdır. ✓ Yapılanlar kayıt altında alınmalıdır.	
Kullanılan Araç ve Gereçler	
✓ Tek kullanımlık hasta altı bezi ✓ Steril ve nonsteril eldiven ✓ Enjektör ✓ 10 cc distile su veya serum fizyolojik ✓ Antiseptik solüsyon ✓ Steril kompres ✓ Steril üretral kateter (Foley sonda) ✓ Steril böbrek küvet ✓ Steril gazlı bez tamponlar ✓ Steril kayganlaştırıcı jel ✓ İdrar torbası	
İşin Riskleri	
Hastada Oluşabilecek Riskler	Çalışanda Oluşabilecek Riskler

✓ Bakteriüri ✓ Bakteriyemi ✓ Taş ve obstrüksiyon oluşumu	✓ Hastalık bulaş riski vb.
--	--